

MiRA Ressurscenter for innvandrere- og flyktningkvinner jobber for å bedre innvandrere- og flyktningkvinneres levekår i Norge. Vi tilbyr juridisk bistand, krisehjelp og veiledning, kurs og seminarer, og er et generelt møtested for minoritetskvinner i Norge. MiRA-Senteret arrangerer kulturelle og sosiale aktiviteter og jobber aktivt for å opprettholde og utvide et nettverk av minoritetskvinner i Norge og internasjonalt. I tillegg til våre faste tjenester og aktiviteter driver vi en utstrakt informasjonsvirksomhet som er rettet både mot innvandrere- og flyktningkvinner og mot samfunnet ellers. Vi utgir to ganger i året tidsskriftet MiRA. MiRA-Senteret er det eneste i sitt slag i Norden.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

PB 8019 Dep

0030 Oslo

Oslo 05.05.2009

Deres ref: 200900911-/KEAB

Høringsuttalelse i forhold til høringen – Forslag til ny utlendingsforskrift

MiRA-Senteret takker Arbeids- og inkluderingsdepartementet for muligheten til å komme med en høringsuttalelse i forbindelse med høringen – Forslag til ny utlendingsforskrift.

MiRA Ressurscenter for innvandrere- og flyktningkvinner er en landsdekkende, frivillig organisasjon som har mange års erfaring med spørsmål knyttet til likestilling og juridiske rettigheter for kvinner, unge jenter og barn med minoritetsbakgrunn i Norge. Vi har i mange år frontet arbeidet med å fremme reell likestilling og integrering av kvinner og jenter med minoritetsbakgrunn i det norske samfunnet, og har dessverre høstet mange erfaringer fra dette arbeidet i forhold til hvordan den norske staten gjennom det norske lovverket unngår å ivareta mange utsatte minoritetskvinner – og menns rettigheter til å leve et fullverdig liv i det norske samfunnet.

Departementet arbeider med å utarbeide en forskrift som skal tre i kraft sammen med utlendingsloven 2008, og erstatte gjeldende utlendingsforskrift av 21.12.1990. MiRA-Senteret ønsker å uttrykke bekymring for utviklingen av retningen i ulike lov- og forskriftsendringer, da slike endringer ofte innebærer innstramminger i muligheter og fleksible løsninger for innvandrere og flyktninger. Vi kunne derfor ha ønsket oss langt mindre regulering som sammen med klarere retningslinjer vil kunne gjøre det enklere for mennesker med reelle behov å komme til Norge. Samtidig er vi selvfølgelig glade for de forenklinger som er gjort når det for eksempel gjelder asylsøkeres muligheter for arbeidstillatelse under søknadsbehandlingen og rent generelt de nye mulighetene for utlendinger til arbeidsmarkedet i Norge.

Norge er et demokrati, noe som innebærer at myndigheter og lovgivende organ skal lytte til sivilt samfunn. Lovendringer og endringer i forskriftene har stor betydning og konsekvenser, ikke bare for borgere av andre land enn Norge, men også for rikets egne borgere. Stemmer som formidler det sivile samfunns interesser må derfor være en viktig del av prosessen i forhold til de endringer i lov og forskrifter som ønskes vedtatt. MiRA-Senteret uttrykker derfor med dette i mente sterk bekymring i forhold til stadige lovendringer, korte høringsfrister og i økende grad kompliserte uttalelser. MiRA-Senteret mener det er viktig at organisasjoner er høringsinstanser fordi det styrker sivilt samfunns stemmer i forhold til å påvirke lovendringer. Vi er derimot bekymret for at organisasjonene ikke får tilstrekkelige økonomiske ressurser for å kunne øke kompetansen på de nødvendige områdene slik at de kan være bedre rustet til å bidra på en faglig forsvarlig måte. Vi foreslår derfor at departementene avsetter tilstrekkelige økonomiske ressurser til organisasjonene som fungerer som høringsinstanser med det for øye å bedre kunne ivareta demokratiet og sivilt samfunns stemmer innenfor beslutningsorganer.

Med den store og omfattende arbeidsmengden som en høring av dette formatet krever, har MiRA-Senteret valgt å respondere kun på de punkter som senteret føler vil ha konsekvenser for våre brukere og målgrupper, som er minoritetskvinner bosatt i Norge, og som vi ikke har svart på tidligere.

Kapittel 1 Almennlige bestemmelser.

1.2 Unntak fra krav til oppholdstillatelse.

Departementet har hovedsakelig gått inn for å videreføre gjeldende unntakskategorier. Endringer som er foreslått er kort oppsummert som følger,

- §1-1 første ledd, bokstav b. Når det gjelder unntak for forskere og forelesere, presiseres det at for å omfatte unntaket, må vedkommende ikke ha en arbeidsgiver i riket. I så fall må vedkommende søke tillatelse etter arbeidstakerbestemmelsene som er gitt i medhold av lovens § 23. MiRA-Senteret sier seg enig i denne presiseringen
- § 1-1 første ledd bokstav e. Bestemmelsen gjelder "offentlige ansatte som er lønnet av annen stat, når de kommer til riket på grunn av samarbeidsavtale mellom utenlandske og norske myndigheter" er endret slik at det ikke lenger stilles krav om at utlendingen er ansatt og lønnet "av hjemlandet" – også utlendinger som er ansatt og lønnet av annen fremmed stat enn den stat hvor vedkommende selv er borger, vil være unntatt fra kravet til oppholdstillatelse. MiRA-Senteret støtter denne omformuleringen.
- I forslagets § 1-1 femte ledd er det inntatt en ny bestemmelse om unntak fra kravet til oppholdstillatelse for sjøfolk som arbeider om bord på utenlandske skip som er registrert i et skipsregister i EØS-landene. Unntaket gjelder ansatte om bord på skipet,

ikke bare sjømenn med sjømannspass. Det foreslås at dagens krav oppheves, og erstattes med et krav om oppholdstillatelse, hvor kretsen av personer er definert i selve bestemmelsen. MiRA-Senteret støtter ikke en slik endring, og ønsker en nærmere avklaring fra departementet på hvorfor man ser det som nødvendig å begrense og innskrenke kretsen av personer som kommer inn under bestemmelsen om unntak fra kravet om oppholdstillatelse for personer som er ansatt på utenlandske cruiseskip eller utenlandske skip registrert i et skipsregister i EØS-landene. MiRA-Senteret foreslår en videreføring av dagen ordlyd.

- I forskriftsforslaget § 1-2 er det inntatt en ny bestemmelse om unntak fra kravet om oppholdstillatelse for arbeidssøkere som ikke trenger visum, jmf. Høringsbrev av 30.01.2009 om oppfølging av Arbeidsinnvandringsmeldinga. MiRA-Senteret presiserer at samme bestemmelser bør gjelde også for arbeidssøkere som trenger visum.

1.4 Lovens og forskriftens stedige virkeområde

- Det følger av gjeldende forskrift § 166 sjette ledd at en utlending som tar arbeid som faglært på en fast innretning på kontinentalsokkelen, ikke har rett til opphold på norsk landterritorium dersom arbeidsforholdet bare er av inntil 3 måneders varighet. Departementet ser ikke behov for å videreføre en slik begrensning. En tilsvarende bestemmelse som i § 166 sjette ledd er derfor utelatt fra forslaget, og det følger da av utlendingsloven 2008 § 60 tredje ledd bokstav a, at tillatelsen gir rett til opphold i hele riket. MiRA-Senteret støtter denne endringen. Det presiseres imidlertid i forslaget at en slik oppholdstillatelse ikke gir rett til å ta annet arbeid. MiRA-Senteret ønsker her en avklaring på hvorfor retten til å ta annet arbeid ikke skulle kunne gis dersom vedkommende kan vise til et konkret arbeidstilbud, og støtter ikke en slik presisering. Senteret foreslår at man i stedet lovfester at vedkommende søker har rett til å søke annet arbeid såfremt det foreligger et konkret tilbud om dette.

2. Krav til reisedokumenter for innreise i Norge.

2.2 Forslag til nye bestemmelser

- Departementet har vurdert om det bør stilles et vilkår om at passet må være utstedt etter personlig oppmøte hos kompetent myndighet, men har valgt å ikke innta noe slikt nytt vilkår i forskriften, da det har vist seg ønskelig å godta enkelte pass som kan være utstedt uten fremmøte. I praksis vil likevel dette være et sentralt moment ved Utlendingsdirektoratets vurdering av hvilke pass som faktisk skal godtas. MiRA-Senteret ser her at det foreligger en viss uoverensstemmelse nedfelt i loven; på den ene siden finnes det søkere med pass fra visse land Norge gjennom loven vil godta uavhengig om det har foreligget personlig fremmøte i utstedelsesprosessen, mens det på den andre

siden i praksis ønskes å forskjellsbehandle søkere fra andre land. MiRA-Senteret ber om at søkere fra forskjellige land ikke forskjellsbehandles, og at en praksis skal gjelde alle søkere.

- Forslagets § 2-10 første ledd er en ny bestemmelse som presiserer at det er UDI som skal treffe beslutning om hvilke dokumenter som godkjennes som reisedokument. Tilsvarende følger det av annet ledd at UDI kan beslutte at det skal gjøres unntak fra vilkårene i § 2-4 for å godta pass som reisedokument, og at det i stedet for pass kan godtas andre gyldige identitetsdokumenter enn nevnt i §§ 2-8 og 2-9. MiRA-Senteret savner her en redegjørelse for hvilke typer andre dokumenter som UDI da vil kunne godkjenne som reisedokumenter før vi evt. kan støtte opp om dette forslaget.

3. Visum

3.2.1 Unntak fra visumsplikten

I gjeldende forskrift § 105 første ledd bokstav b første punkt er det inntatt at utlending med oppholdstillatelse utstedt av et Schengenland også må ha returadgang til dette landet. Dette er ikke videreført i ny lov § 9 første ledd, og videreføres heller ikke i forslaget til forskrift, da det anses som overflødig. Mira-Senteret sier seg enig i forslaget.

3.3 Schengenvisum (Ny lov § 10)

3.3.1 Vilkår for Schengenvisum

Forslagets § 3 . 4 første ledd fastsetter at visum skal nektes dersom det ut fra formålet med oppholdet er et krav om oppholdstillatelse. I tilsvarende bestemmelse i gjeldende forskrift § 106 første ledd er det en positiv oppramsing av mulige formål for visum, og med en sekkepost "annet formål" til slutt. Departementet har kommet til at det er mer hensiktsmessig at forskriften avgrenser mot formål som krever oppholdstillatelse. *MiRA-Senteret støtter ikke en slik endring*, og stiller seg undrende til hvordan departementet skal kunne avgjøre om formålet for visumsøknaden er oppholdstillatelse, da et slikt formål antageligvis ikke beskrives i søknaden. Erfaringer MiRA-Senteret har gjort seg er at mistenkeliggjøring av formål har sterkt begrenset norske borgeres soleklare rett til å få besøk av nære familiemedlemmer, og at urettmessige avslag i mange tilfeller har ført til depresjon og misnøye både blant søkere og herboende familie-medlemmer. En slik mistenkeliggjøring strider i tillegg sterkt i mot generelle menneskerettigheter.

Forslagets § 3-4 annet ledd fastsetter at det som hovedregel gjelder et krav om reise- eller sykeforsikring, og viderefører innholdet i dagens forskrift § 106 annet ledd. Det er imidlertid inntatt i forskriften at det kan gjøres unntak fra kravet om forsikring dersom det kan antas at

det finnes tilstrekkelig forsikring som følge av søkerens ervervsituasjon eller dersom det kan konstanteres at det er umulig å tegne en slik forsikring. Departementet forslår at det må bero på en konkret vurdering fra utenrikssituasjonen om unntaket skal benyttes eller ikke. Utlendingsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer. *MiRA-Senteret påpeker at det bør gjøres unntak også i de tilfeller søknaden om visum fremlegges av personer som har som formål å besøke nære familiemedlemmer i Norge, og foreslår dette som et eget unntak.*

3.3.2 Krav om tilstrekkelige midler til livsopphold og tilbakereise – garanti fra herboende referanse

Etter den nye lovens § 10 første ledd bokstav b, er det et vilkår for å få visum at søkeren har tilstrekkelige midler for oppholdet. Noen egen bestemmelse om dette anses derfor ikke nødvendig å innta i forskriften. *MiRA-Senteret ønsker likevel å sette frem krav om at dette vilkåret frafaller i de tilfeller vedkommende søker har som formål å besøke nære familiemedlemmer i landet.* Loven innebærer en skjult diskriminering av herboende og derboende mennesker med små økonomiske ressurser, og forhindrer at nære familierelasjoner opprettholdes. *Dette gjelder også punkt 3.3.2.1 Gjeldende garantiordning og ny lov.*

Ny lov § 10 første ledd tredje punktum, gir hjemmel til å gi utfyllende bestemmelser i forskrift, og med grunnlag i denne bestemmelsen kan det fastsettes regler om garantiordninger i forskriften. Etter lovens § 91 er det grunnlag for tvangsinndrivelse av utgifter til utreise og eventuelt vakhold dersom referansepersonen har stilt garanti for dette. MiRA-Senteret kan ikke se å støtte et slikt forslag, som innebærer – som departementet selv innrømmer – at den som i aktsom god tro inviterer en venne eller et familiemedlem til Norge, løper en økonomisk risiko som vil være større enn svært mange husholdninger er i stand til å håndtere.

Departementet foreslår derfor en samme type begrensede bankgarantiordning som man bruker i Danmark, der den viktigste konsekvensen av at den som avgir en erklæring om dekning av utgifter ikke følger opp sine forpliktelser, vil være at en tilsvarende erklæring fra vedkommende i senere visumsaker, ikke tillegges vekt. Det høres her ut som om vedkommende erklærer av bankgaranti dermed kan risikere å komme på en svarteliste for personer som ikke vil få innvilget besøk av nær familie. MiRA-Senteret kan ikke se at dette kan gagne verken søkere eller familiemedlemmer som stiller bankgaranti, og mener det hadde vært fint å få en avklaring på også andre typer konsekvenser det kan gi å være bankgarantist. Mange i MiRA-Senterets brukergrupper har dårlig råd, eller lever i en tilstand av sosial fattigdom, og det er viktig for disse å få avklart hva det vil innebære for dem personlig å stille som bankgarantister, selv om dette kan være eneste mulighet for dem å få innvilget besøk. Dette gjelder også i forhold til punkt 3.3.3 Bankgaranti som vilkår for visum der søker har svare returforutsetninger. Summen man må kunne stille bankgaranti for, er på 50.000,-, en sum det kan være vanskelig for mange å stille bankgaranti for, og MiRA-Senteret stiller spørsmål ved om formålet i seg selv

er å begrense søkemassen til økonomisk sterke søkere. Å bruke bankgaranti som innfallsport til visum til Norge, vil i tillegg kunne legge press på referansepersoner i Norge om å stille en slik garanti når vedkommende faktisk er i en situasjon som sier at dette blir vanskelig.

Det skal likevel ikke stilles krav om bankgaranti dersom søkeren skal besøke sin nærmeste familie i Norge. Med nærmeste familie menes ektefelle, samboer, barn og foreldre. MiRA-Senteret mener her at begrepet "nærmeste familie" defineres alt for snevert. Norge er et flerkulturelt samfunn hvor mange familier definerer nærmeste familie til også å inkludere søsken, søskens ektefeller og barn av søsken. Retten til familiesamhold og familiegjenforening må respekteres i lovverket, og MiRA-Senteret foreslår derfor at det åpnes for en bredere definisjon av begrepet "nærmeste familie" der det tas hensyn norske borgeres velferd og rettigheter. MiRA-Senteret ønsker videre å poengtere at også begrepet samboer må begrepsavklares nærmere i forhold til hva som menes. "Nærmeste familie" etter forslaget § 3-6 annet ledd omfatter bl.a. "samboer". Begrepet er ikke definert. Som regel vil to personer som bor i forskjellige land – og der den ene skal besøke den andre uten at de skal bo sammen, ikke regnes som samboere. Hva som menes med "samboer" i denne forbindelse bør derfor klargjøres.

Forslagets 3-6 tredje ledd fastsetter at Utlendingsdirektoratet kan gi nærmere retningslinjer for når en bankgaranti kan kreves, og hvordan slik økonomisk sikkerhet kan stilles. Det forutsettes blant annet at ordningen med bankgaranti ikke skal anvendes i forhold til land med stor asylutvandring, der Iran, Irak, Sri Lanka, Afghanistan, Eritrea, Etiopia og Somalia nevnes som eksempler. Pakistan, India, Thailand, Vietnam og Tyrkia nevnes som aktuelle land i forhold til en bankgarantiordning. MiRA-Senteret støtter ikke et forslag som svartelister hele nasjoner av mennesker på denne måten, og mener at bankgarantiordningen, dersom den skal innføres, må kunne gjelde for alle visumpliktige land. Det vil ellers bli en svært diskriminerende praksis, der man for det første må være i en såpass bra økonomisk situasjon at man kan stille bankgaranti på 50.000,-, og for det andre ikke en gang har mulighet til å kunne gjøre dette, dersom man eksempelvis er en søker fra Iran.

3.4 Visum av humanitære grunner (nasjonalt visum)

Nasjonalt visum kan gis for inntil tre måneder av humanitære grunner, nasjonale hensyn eller internasjonale forpliktelser, til tross for at vilkårene i lovens § 10 om Schengenvisum ikke er oppfylt. Verken lovens §11 eller forslaget § 3 – 12 definerer hva som ligger i begrepet "humanitære grunner" Departementet sier også at hvorvidt det foreligger humanitære grunner som tilsier at et nasjonalt visum skal gis, må vurderes konkret. MiRA-Senteret kan ikke støtte et lovforslag som ikke innebærer konkrete retningslinjer for hvem og hva denne loven omfavner, da det kan føre til store saksbehandlingsforskjeller og at mennesker potensielt blottstilles for diskriminering av en eller annen art.

3.6.6 Visum på grensen

MiRA-Senteret etterlyser en egen høring på dette punktet, da forslagens §3-4 ledd er ny, og overlatt til Utlendingsdirektoratet å gi nærmere retningslinjer om visum på grensen, herunder fastsette regler for varighet av et slikt visum. Senteret kan ikke på grunn av manglende opplysninger se å kunne vurdere dette forslaget, og imøteser en ny høringsrunde på det, der det spesifiseres hvem som fyller vilkårene, og om dette visumet skal ha noen implikasjoner for personer som for eksempel møter på grensen uten papirer og søker asyl.

3.6.7 Forlengelse av visum og ny innreise

I forslagens § 3 – 19 fremgår vilkårene for når visum kan forlenges og når det kan gis visum for ny utreise, når utlendingen er i Norge. Av Utlendingsdirektoratets rundskriv RS2003 – 008 er det presisert at det er en forutsetning for en slik forlengelse av visum ” at det inntreffer uforutsette forhold som gjør at utlendingen har et reelt behov for å oppholde seg lengre i Norge. ” og der sykdom, arrangementer som er utsatt/forlenget eller andre ytre forhold blir nevnt. MiRA-Senteret støtter en slik presisering som gjør det mulig å få forlenget visumsoppholdet sitt. Det hadde imidlertid vært fint å få presisert hvor lenge man kan få forlenget visumet, og saksbehandlingstid. Når må utlendingen søke om dette, og når kan denne regne med å få svar. En slik presisering er nødvendig også i forhold til forslagens § 3-19 annet ledd som gir hjemmel for å gi visum for ny innreise til utlending som skal reise ut av Schengenområdet eller Norge.

I forhold til kapittel 7 om beskyttelse, spesielt i forhold til punktene 7.2. Internflukt og 7.4 Overføring for å behandle asylsak til annen stat i tråd med Dublin-samarbeidet, henvises det til høringsuttalelsen ”Høringsuttalelse i forhold til høringen – Endringer i utlendingsforskriften – Oppfølging av regjeringens innstramning av asylpolitikken – Tiltak 1,2,4,6 og 12”.

Etter gjeldende lov § 17 tredje ledd kan det gjøres unntak fra retten til flyktningstatus for familiemedlemmene, dersom ”særlige grunner” taler mot at de gis slik status. En ”særlig grunn” kan være at ektefellen har et annet statsborgerskap enn flyktingen, at familiemedlemmene ikke bodde sammen før hovedpersonen flyktet eller at ekteskapet er inngått i et første asylland. Da presumsjonsreglene er begrunnet i hensynet til familiens enhet er det etter praksis også en forutsetning at familiemedlemmet og flyktingen bor sammen på vedtakstidspunktet. MiRA-Senteret uttrykker bekymring over hva dette forslaget kan føre til for ektefeller som er blitt gift i et første asylland. Som eksempel kan nevnes en irakisk borger som fikk avslag i Danmark, og som giftet seg med en kvinne som bodde i Norge. Han kunne ikke sendes tilbake til Irak, på grunn av situasjonen i hans hjemland, men fikk ikke familiegjenforening med sin kone i Norge, fordi han ikke kunne søke fra hjemlandet.

MiRA-Senteret kan heller ikke støtte forslaget i § 7-2 første ledd bokstav a som sier at en ektefelles rett til flyktningstatus etter presumsjonsregelen, dersom denne giftet seg etter at flyktingen forlot hjemlandet. Dersom en flyktning er politisk flyktning, vil det kunne være fare for ektefelles liv selv om

ekteskapet ble inngått etter at flyktningen forlot sitt hjemland. Det samme gjelder bokstav b som sier at ektefelle med annet statsborgerskap enn flyktningen også faller utenfor presumsjonsregelen.

Departementet anser for øvrig at det ikke er behov for å videreføre de øvrige bestemmelser i gjeldende forskrift § 63 om at flyktninger får oppholdstillatelse, og om vilkår og fornyelse av slik tillatelse, da rettsvirkningen av innvilget beskyttelse (asyl) fremgår av loven og øvrige forskriftsbestemmelser. MiRA-Senteret er ikke enig i denne vurderingen, og ville helst sett at flyktningers rettsikkerhet ivaretas på en bedre måte ved å innvilge oppholdstillatelse samtidig som flyktningstatusen bli gitt.

I forhold til punktet 8.3 Krav til individuell vurdering og vurdering av begrenset tillatelse til enslige mindreårige over 16 år, henvises det til MiRA-Senterets høringsuttalelse om forslag til endringer i gjeldende forskrift § 21 annet og tredje ledd.

8.6 Uttalelse fra gjenværende forelder i hjemlandet

I saker som gjelder familiegjennomføring mellom den ene forelden i Norge og et barn under 18 år, er det fastsatt i lovens § 42 annet ledd at det må foreligge samtykke fra den andre av foreldrene dersom foreldresansvaret er delt. Som departementet selv påpeker, kan dette være vanskelig i forhold til for eksempel asylsaker, hvor den gjenværende forelder er vanskelig å finne, bor i et land med dårlig infrastruktur, der det ikke eksisterer velfungerende myndigheter, eller har andre konfliktforhold som gjør det vanskelig for forelder å ta kontakt med myndighetene. MiRA-Senteret henviser til barnekonvensjonen, og påpeker at man alltid må tenke på barnets beste, og dersom barnet er i en asylsituasjon og er reist fra et land med forhold som beskrevet ovenfor, så vil det mest logiske utgangspunktet være at barnets beste er å få innvilget oppholdstillatelse.

8.8 Oppholdstillatelse til utlendinger som har blitt holdt tilbake i hjemlandet mot sin vilje

Etter bestemmelse i lovens § 53 første ledd bokstav b, skal det gis oppholdstillatelse til utlending som har mistet oppholdstillatelsen sin som ektefelle eller samboer, dersom samlivet er opphørt, og det er grunn til å anta at utlendingen eller eventuelle barn har blitt utsatt for mishandling i samlivsforholdet. I praksis forekommer det i enkelte tilfeller at den som har blitt mishandlet har vært på reise til hjemlandet, og har blitt holdt der mot sin vilje til oppholdstillatelsen er gått ut. Kvinnen kan gis en tillatelse etter lovens § 8 annet ledd dersom:

- Hun oppholder seg i hjemlandet eller i et tredje land, og mot sin vilje ikke fikk reist tilbake til Norge før tillatelsen utløp. Det kreves ikke at hun er holdt tilbake med fysisk tvang. (...)
- Ektefellen/tidligere ektefelle er norsk eller nordisk borger, eller utlending med tillatelse som kan danne grunnlag for bosettingstillatelse
- Mannen har brutt samlivet
- Hun hadde fått tillatelse etter forskriften § 21 femte ledd, jf. §37 sjettede ledd, dersom hun hadde oppholdt seg i Norge

- Hun har søkt om en ny tillatelse så snart hun ble klar over situasjonen, og det var praktisk mulig for henne å kontakte norske myndigheter.

MiRA-Senteret synes det er positivt at situasjonen skal bli lettere også for kvinner som av ulike grunner er på reise i hjemlandet og oppholdstillatelsen går ut. Det er likevel slik at den såkalte tre-års regelen er en regel MiRA-Senteret har prøvd å bekjempe gjennom flere år, og vi foreslår heller at det i de nye forskriftene påpekes at kvinner og menn som kommer til landet gjennom fammiliiegjenforening med ektefelle, skal få selvstendig juridisk oppholdsstatus fra dag 1. Erfaringer MiRA-Senteret gjør seg, er at denne måten å virke preventivt på ulovlig innvandring (les: *proformaekteskap*) gjennom loven, ikke fungerer, men at regelverket i mange tilfeller fører til at kvinner med minoritetsbakgrunn blir værende i voldelige ekteskap i flere år.

I forhold til punkt 8.9 Opphold til utlending med norsk forelder på fødselstidspunktet eller til utlending som har vært fast ansatt i norsk rederi etterlyser MiRA-Senteret konkret informasjon om lovens § 38 som er relevant for punkt 8.9 og som det nevnes at disse forholdene bør knyttes til. Uten denne informasjonen ser vi det vanskelig å kunne si noe om hvor vi ønsker å stå.

Under punkt 9.4 Oppholdstillatelse for mor eller far som skal ha samvær med norsk barn påpekes det at Når skjæringspunktet er tidspunktet for når barnet flytter til Norge, er det nødvendig å sette en grense for når søknaden senest kan fremsettes. Departementet foreslår derfor at søknad som hovedregel må fremsettes innen tre måneder etter at barnet er flyttet til Norge. Fordi det er vanskelig å forutse alle situasjoner som kan oppstå i praksis, mener departementet at det er nødvendig å ha en generell mulighet til å fravike hovedregelen ved "særlige grunner". MiRA-Senteret støtter ikke et forslag om en slik tidsbegrensning, og ser heller ikke nødvendigheten av å ha dette. Barnets beste er vanligvis å ha tilgang på begge sine foreldre, og det burde være automatikk i å få innvilget samvær med norsk barn for en forelder uavhengig av når søknaden fremsettes. Det samme gjelder at forutsetningen for oppholdstillatelse normalt vil være at foreldrene bor på samme sted. Barn har uansett krav på å få sinne rettigheter og behov ivaretatt, og burde få innvilget samvær med begge sine foreldre selv om disse er i en situasjon der de ikke kan, vil eller ønsker å bo på samme sted.

9.7 Oppholdstillatelse til de nærmeste familiemedlemmer til utlending med midlertidig oppholdstillatelse som ikke kan danne grunnlag for permanent oppholdstillatelse.

MiRA-Senteret har valgt å ikke støtte forslaget om å ikke videreføre mulighet for en begrenset oppholdstillatelse for de nærmeste familiemedlemmene til personer som er

- Au pair, jf gjeldende forskrift §4a annet ledd bokstav b
- Nødvendig vakt- og vedlikeholdmannskap på skip i opplag i riket, jf. Gjeldende forskrift § 4a annet ledd bokstav d

- Ungdom på arbeidsferie og som omfattes av avtale om arbeidsferie inngått mellom Norge og Australia, Norge og Canada, Norge og NewZealand, jf. Gjeldende forskrift §4 a annet ledd bokstav e.

Bakgrunnen for å ikke støtte at dette ikke tas med videre, er at nevnte referansepersoners mulighet til å få besøk av nær familie i det landet de jobber i her blir innskrenket på en urimelig måte.

9.8 Oppholdstillatelse til andre familiemedlemmer enn nevnt i lovens §40-53

Departementet går ikke inn for å videreføre bestemmelsen i gjeldende forskrift § 24 første ledd bokstav c om at foreldrepar over 60 år uten andre slektninger i hjemlandet, i særlige tilfeller kan få familiegjenforening med herboende barn. MiRA-Senteret er skuffet over en slik vurdering, og mener det er brudd på alle menneskerettigheter å begrense muligheten for herboende barn å få besøk av foreldre over 60 år uten slektninger i opp- eller nedadstigende linje i hjemlandet, og støtter ikke at dette ikke skal videreføres.

Når det gjelder forskrift § 24 første ledd om barn over 18 år og helsøsken, foreslår departementet å legge til en presisering i forslaget til ny forskrift § 9-7 første ledd bokstav b, som tydeliggjør at bestemmelsen kun gjelder barn som er en del av foreldrenes husstand. MiRA-Senteret ønsker en presisering på hvordan det skal synliggjøres at barnet/a har vært/er en del av foreldrenes husstand dersom foreldrene allerede er ankommet Norge, og ser den foreslåtte presiseringen som helt urimelig.

Gjeldende forskrift § 24 første ledd bokstav f regulerer adgangen til familiegjenforening med fosterbarn. På tross av at UDI i flere brev til departementet har påpekt at gjeldende bestemmelse om fosterbarn er problematisk og vanskelig å praktisere, ønskes denne videreført. MiRA-Senteret mener det er uholdbart at søkere fra land der fosterbarnsordningen og overføring av foreldreansvar ikke godkjennes. I flere land hvor situasjonen er slik på myndighetsnivå, praktiseres likevel fosterbarnsforordninger og overtakelse av foreldreansvar mellom slektninger og mellom familier, der den ene parten ikke har evne eller sosiale/økonomiske ressurser til å ta seg av sitt eget barn. Disse barna bør ikke bli fraskrevet av den norske stat når fosterforeldrene ankommer Norge, men ha rett til familiegjenforening på lik linje med egne barn, dersom det kan vises til at kontakten med biologiske foreldre ikke er av en slik karakter at de kan overta barnet på barnets premisser når det etterlates i hjemlandet.

9.9 Skjæringstidspunktet for søknader som vedrører barn under 18 år når søknaden avgjøres etter barnets 18-års dag.

Hovedregelen er at dersom søknaden avgjøres etter barnets 18 års dag, vurderes underholdskravet i forhold til 18-års dagen. MiRA-Senteret foreslår at datoen som bør være avgjørende for saksbehandlingsutfallet er hvorvidt barnet er fylt 18 år på søketidspunktet, og ikke på vedtakstidspunktet. Noe annet fremstår som urimelig.

I forhold til punktene underlagt kapittel 10 Allmenne regler, vises det til MiRA-Senterets tidligere gitt høringsuttalelser i forhold til de nevnte punktene.

Punkt 11.6 Bortfall av permanent oppholdstillatelse omhandler forskrift § 49, og er tidligere sendt på høring. MiRA-Senteret henviser til høringsuttalelsen i forhold til den høringen på punktene underlagt punkt 11.6.

12. Reisebevis for flyktninger og utlendingspass

I utkastet § 12-4 første ledd er det inntatt en ny presisering om at en flyktning har plikt til å innlevere sitt norske reisebevis dersom vedkommende gjenerverer hjemlandets reisedokument. Tilsvarende presisering er foreslått i forhold til en utlending som har fått norsk utlendingspass, jf. Utkastet § 12-8. MiRA-Senteret ønsker en presisering på hva som menes med norske reisebevis, og om det inkluderer norske pass. I så fall er det urimelig at en person som har bodd så lenge i Norge at denne er blitt norsk statsborger, skal måtte levere dette tilbake dersom det så utstedes pass som reisedokument av hjemlandets myndigheter. Mange nordmenn med minoritetsbakgrunn har etter mange år i Norge opplevd å kunne få mulighet til å reise tilbake til opprinnelseslandet på ferie når forholdene har roet seg der, men med det forbehold at de må søke om reisedokumenter fra det nevnte landet for å kunne gjøre dette. Dette er ofte reisedokumenter som kun brukes til inn- og utreise til opprinnelseslandet, og bør sees på som et beklagelig – men for mange nødvendig – onde.

MiRA-Senteret påpeker at 2. Paragraf på side 89 som omhandler § 66 annet ledd består av ufullstendige setninger, og det vites ikke hva forslaget opprinnelig går ut på. Vi kan derfor ikke uttale oss om dette punktet.

I forhold til kapittel 13 vedtaksmyndighet i sak om oppholdstillatelse, vises det til høringsbrev av 19.januar i år og påfølgende høringsuttalelse fra MiRA-Senteret.

MiRA-Senteret takker igjen for anledningen til å komme med en høringsuttalelse i forbindelse med høringen – Forslag til ny utlendingsforskrift., og ser frem til en endelig avklaring av lovendringen.

Med vennlig hilsen

MiRA-Senteret

Fakhra Salími

Leder